

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/59567
6K.95

Sayı : 54045643-610- 1108
Konu :Yazılı Soru Önergesi

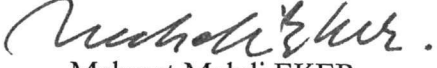
12.03/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) 03.02.2015 tarihli ve 43452547-120.00.07-7/59567-213541 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 12.02.2015 tarihli ve 31853594-610-2-9565-665 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınız ile Başbakanlığa gönderilen ve İlgi (b)'de kayıtlı yazı ile Başbakanlıktan Bakanlığımıza gönderilen yazı ekinde yer alan Ankara Milletvekili Aylin NAZLIAKA'ya ait 7/59567 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevabi görüş ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

Ek: Cevabi görüş 7/59567 (4 sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Aylin NAZLIAKA
Ankara Milletvekili

Esas No

:7/59567

Şeker pancarı tarım, hayvancılık, sanayi, enerji vb. olmak üzere birçok sektörü etkilemekte, yarattığı katma değer ve istihdamla ekonomide önemli bir yer tutmaktadır. Sektörün yılda yaklaşık 2,5-3 Milyar dolarlık yerli katma değer yarattığı tahmin edilmektedir.

Dünyada pek çok ülke şeker pancarı ve şeker sektörünün gelişmesi için özel politikalar uygulamaktadır. Ülkemizde ise özellikle Nişasta Bazlı Şeker (NBŞ) kotalarının her yıl artırılması pancardan şeker üreten sektöre ağır darbe vurmaktadır. Türkiye pancar ülkesi olmasına rağmen NBŞ'ye Avrupa'nın ve dünya ülkelerinin çok üstünde bir kota tanınarak yerli pancar üretimi yok edilmektedir.

Ülkemizde 2001 yılında şeker pancarıyla geçimini sağlayan kişi sayısı 479 Bin 243 kişi iken bu sayı 2012 yılında 140 Bin 640'a düşmüştür. 338 Bin 603 çiftçi şeker pancarı üretiminden çekilmiştir. 2001 yılında 356 Bin 517 hektar alanda şeker pancarı ekilirken bu alan 2012 yılında 280 Bin 186 hektara düşmüştür. Yaklaşık 76 Bin 331 hektar alanda şeker pancarı ekimi bitirilmiştir. Bu tablo tarımımızın içine sürüklendiği çöküşü, AKP Hükümetleri döneminde tarımımızın geldiği noktayı da gösteren önemli bir örnektir.

Ülke tarımımızın önemli merkezlerinden biri olan Ankara'nın Polatlı ilçesi şeker pancarı üretiminin düşmesinden en çok etkilenen merkezlerin başında gelmektedir. Basında yer alan haberlerde; ülkemizde son 12 yılda NBŞ'ye tanınan yüksek kotadan dolayı şeker pancarı üretiminde 2,5 Milyon ton düşüş yaşandığı, bu düşüşün hayvancılığı da etkilediğine vurgu yapılan haberlerde, küspe üretiminin 6.3 Milyon ton, melas üretiminin ise 840 Bin ton azalmasının 210 Bin ton ete eşdeğer yem kaybına neden olduğuna vurgu yapılmıştır.

Ülkemizde NBŞ kotalarının ihtiyaç olmadığı halde artırıldığı Sayıştay tarafından da belgelenmiştir. Bu durum Sayıştay'ın Şeker Kurumu 2012 Raporu'nda da yer almıştır. Tüm bunların yanında sektöre en ağır darbeyi ise yapılan özelleştirmeler vurmuştur. Hatırlanacağı üzere 2011 yılında yapılan özelleştirme ihalesinde sadece Malatya Şeker Fabrikası'nın arazi bedeline dört fabrika özel bir şirkete satılmıştır.

NBŞ tüketiminin, kansere, kalp hastalıklarına ve karaciğer-yetmezliğine kadar birçok kronik hastalığa yol açabildiği iddia edilmektedir. NBŞ kullanımı dünyada sınırlandırılırken Türkiye'de ise yüksek bir kota tanınması dikkat çekmektedir. 480 Milyon nüfuslu Avrupa Birliği ülkelerinde, 2010 yılında yaklaşık 690 Bin 440 ton NBŞ üretimi gerçekleştirilirken 70 Milyon nüfusa sahip Türkiye'de yine aynı dönemde yaklaşık 406 Bin 350 ton NBŞ üretilmiştir. Türkiye'de kişi başına yaklaşık 5-6 kg NBŞ düşerken 25 AB ülkelerinde kişi başına düşen NBŞ miktarı ise 1-1,5 kg civarındadır.

Avrupa Birliği (AB) tarımının lokomotifi konumunda olan Fransa, Hollanda ve İngiltere'de NBŞ üretilmezken Almanya'da bu oran pancar şekerinin yüzde 1,9'unu geçmemektedir.

(Handwritten signature)

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Durum buyken yaz aylarında Bakanlar Kurulu'nda alınan kararlar nişasta kökenli şekerler için belirlenen kotanın yüzde 25 oranında artırılması kararlaştırılmıştır.

Bu bağlamda;

SORU 1) Özelleştirme kararıyla adeta çürümeye terk edilen kamu şeker fabrikalarının modernize edilmesi düşünülmekte midir?

SORU 2) Üretimi durdurulan şeker fabrikası var mıdır? Varsa üretimin durma nedeni nedir?

SORU 3) İhraç kaydıyla üretim yapan NBS işletmelerinin yurtiçine mal sattığı yolundaki iddialar doğru mudur?

SORU 4) Kotaya tabi fabrikalarda yurtiçi tüketim yerine ihracata sunulan NBS nasıl izlenmektedir? Bu anlamda NBS fabrikalarında nasıl bir denetim yapılmaktadır?

SORU 5) Yakın zamanda özelleştirme yapılması yönünde herhangi bir hazırlık var mıdır?

SORU 6) Şeker pancarı üreticilerinin üretimde yaşanan azalmayla uğramış olduğu mağduriyet nasıl giderilmektedir?

SORU 7) AB şeker politikaları değişime uğrarken ülkemizde ileriye yönelik olarak nasıl bir destekleme politikası izlenmesi planlanmaktadır?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7) Bakanlığımızca, şeker pancarı üretimini arttırmak amacıyla 2014 yılında Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı olan üreticilere mazot 7,5 TL/da, gübre 7,5 TL/da ve 2,5 TL/da toprak analizi olmak üzere toplamda 17,5 TL/da destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Şeker üretimi ile ilgili düzenlemeler 19.04.2001 tarih ve 24378 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında Şeker Kurumu tarafından yürütülmektedir.

Konu ile ilgili olarak Şeker Kurumu'ndan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır;

Şeker Kurumu, 4634 sayılı Şeker Kanunu ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde; kendi görev ve sorumluluk alanındaki konularda şeker üreticisi şirketler nezdinde izleme ve denetim faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu bağlamda gerek pancar şekeri gerekse nişasta bazlı şeker fabrikalarının üretim, satış ve stok faaliyetlerini aylık dönemler halinde izlemekte ve AB uygulamalarına benzer şekilde denetim tekniği ve yöntemi uygulayarak denetim altında tutmaktadır.

İzleme faaliyetleri kapsamında;

- Şeker Kurumunca düzenlenen ve nişasta bazlı şeker (NBS) üreticisi şirketlere iletilen Aylık Üretim, Satış ve Stok Bilgi Formları, şirketler tarafından, Şeker Kotalarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmeliğin 7 inci maddesinde belirtildiği üzere, Şeker Kurumuna her ayın 15'ine kadar iletilmektedir. Şirketlere ait Şeker Kurumuna ulaşan söz konusu veriler;
 - Şirketlerin Kanun, Yönetmelik ve Kurul Kararları çerçevesinde faaliyetlerde bulunup bulunmadığı,
 - Tahsis edilen kotalara uygun üretim ve satış yapılıp yapılmadığı,

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- C şekeri faturalarının incelenmesi suretiyle, “C” şekerinin yurt içine satışının yapıp yapılmadığı,
- İdari para cezasını gerektirecek durumların olup olmadığı, hususları kapsamında incelenerek, Kurumun görev alanı içerisinde ihtiyaç duyulabileceği diğer veri ve istatistiki bilgilerin derlenmesi ile aylık bazda raporlar oluşturulmaktadır.
- “Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği” gereğince, Şeker Kurumunca tüm şeker üreticisi şirketlerin hammadde temin şekli aylık olarak izlenmektedir.
- Kayıt ve kota dışı ile mücadele kapsamında, denetim faaliyetlerinin insan faktöründen bağımsız hale getirilmesini teminen, AB ülkelerinde olduğu gibi sıvı formda şeker üretimi yapan şirketlerin satışa esas noktalarına kütleli debimetreler monte edilmiş, bu sayede Kurum NBŞ firmalarının satış miktarlarının izlenmesi ve raporlanmasına yönelik teknik alt yapısını güçlendirmiştir. Bu bağlamda, NBŞ üretimi gerçekleştiren fabrikalar nezdinde kütleli debimetre ile satış miktarları izlenmektedir. 2013 yılında da satışa esas noktalarında takılı bulunan kütleli debimetrelere uzaktan okuma sistemi entegre edilerek, anlık olarak şirketlerin satış durumları takip edilebilmektedir.

Ayrıca Şeker Kurumunun daha kapsamlı izleme denetleme faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi için Şeker Kotalarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik’te yapılan 25.04.2013 tarihli değişiklik neticesinde, nişasta bazlı sıvı şeker üretimi gerçekleştiren fabrikaların üretim ve geri dönüş hatlarına kütleli debimetre montajının gerçekleştirilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Denetim faaliyetleri kapsamında ise;

- 4634 sayılı Şeker Kanunu ve Şeker Kurulu’nca alınan kararlar gereğince; Kanun kapsamındaki şirketler/firmalar nezdinde Şeker Kurumu personeli yetkilendirilerek;
- C şekerinin gerek üreticiler gerekse de imalatçı ihracatçılar tarafından iç piyasaya satılıp satılmadığının kontrolü, kayıt dışı üretimin araştırılması, hammadde, yardımcı malzeme miktarları ile elde edilen son ve yan ürün uyumu, fiili sayım yapmak suretiyle fiili ve kayıtlı stok karşılaştırması, Kuruma yapılan bildirimlerin doğruluğunun araştırılması, debimetrelerden geçen ürün ile yapılan satışların karşılaştırılması, Şeker Kurumunca nişasta bazlı şeker şirketleri tarafından tutulması zorunlu tutulan defter ve kayıtların (araç giriş çıkış, ambar kayıt, kantar fişleri) doğruluğu ve şirketin kayıtlarıyla olan tutarlılığının araştırılması, şirketlerin, Şeker Kurumunca kurulmuş bulunan ölçüm sistemlerini etkileyecek yeni bir hat tesis edip etmediklerinin kontrolü, hammadde miktarı ile çıkan ürün ve yan ürünler arasında kütle dengliği, işlenen hammadde miktarının kullanılan yardımcı malzeme ve enerji miktarı ile uyumu, verimlilik unsurlarının analizi, muhasebe defterlerinin incelenmesi, diğer kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi alma ve gerektiğinde işbirliği yapma ve mevzuatın gerektirdiği diğer yollarla denetim yapılmaktadır.
- 4634 sayılı Şeker Kanununun 11 inci maddesinde “C şekerini Kurul kararı dışında iç piyasada satan veya bedelsiz devredenler hakkında birinci fıkrada öngörülen cezalar uygulanır.” hükmü amirdir. A kotası kapsamı dışında yapılan NBŞ üretimi C şekeri olmakta ve ihraç edilme veya ihraç kaydıyla imalatçı-ihracatçıya satılma zorunluluğu bulunmaktadır. Yukarıda bahsi geçen izleme ve denetleme faaliyetleri çerçevesinde kotalı ve kotasız NBŞ üretimi yapan şirketler ve ihraç kaydıyla C şekeri alan şekerli mamul üreticileri takip edilmektedir. C şekerinin yurt içine satışı ve Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde yurtdışına ihraç edilmek üzere satın alınan ancak, ihraç edilmeyip

yurt içinde kalan NBŞ miktarları için şirket/şekerli mamul ihracatçısı firmalara Şeker Kurumu tarafından idari para cezaları uygulanmaktadır.

Ayrıca, izleme ve denetim faaliyetlerinin daha etkili yürütülmesi amacıyla bazı kamu kurumlarıyla protokoller imzalanmıştır. Bu protokoller kapsamında ortak çalışmalar ve denetimler de aktif olarak yürütülmektedir.

Konuyla ilgili olarak Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş'den alınan cevabi bilgiler aşağıda yer almaktadır;

Türkşeker, yatırımlarında yeterli düzeyde şeker üretiminin idamesine yönelik önceliklere, çevrenin korunmasına, teknolojik yapının geliştirilmesine önem vermektedir. Yatırım ödenekleriyle bir yandan 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve buna bağlı olarak çıkarılan yönetmelikler gereğince zorunlu atıksu arıtım tesisleri, emisyon ve hava kalitesi sürekli ölçüm sistemlerini içeren çevre koruma amaçlı proje yatırımlarına öncelik verilmektedir. Çevre yatırımlarından geriye kalan ödenekle de günümüz teknolojik gelişmeleri dikkate alınarak üretim, enerji ve işçilik maliyetlerinde ekonomi sağlayan ve Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi gereğince uygulanması gereken yatırımlara öncelik verilmektedir. Diğer yandan ise revizyon, yenileme ve modernizasyon çalışmalarımızdan başlıcaları;

- Yüksek verimli elektrik motoru ile senkron çalışan frekans konvertörlü sistemler,
- Tam otomatik kristal şeker ambalajlama sistemi ve çuval ağzı kıvrırma aparatlı dikiş makinaları,
- İnsan sağlığı ve hijyene uygun koşullarda üretim yapılabilmesi için şekerle temas eden tüm yüzey ve ekipmanları paslanmaz malzemeden oluşan, işçilik, üretim ve elektrik enerjisinde ekonomi sağlayan kristal şeker santrifüjleri, lapa karıştırıcıları, şeker helezonları, koyu şerbet filtreleri, ham şerbet pülöp tutucuları, yüzdürme suyu pülöp tutucuları,
- Ham Fabrika ve Rafineri otomasyon sistemlerinde kullanılan PLC-SCADA sistemlerinin güncellenmesi, kireç ocağı otomasyon sistemlerine geçilmesi,
- Fabrikalarımız merkez kantarlarına pancar tesellümlerinin artırılmasına yönelik olarak meydan tesisleri modernizasyonu ile numune alma ve pancar analiz laboratuvarları kurulum ve iyileştirmeleridir.

Ayrıca, kampanya döneminde işletmeye alınmayan fabrikalarımızda da gerekli bakım onarım ve revizyon işlemleri yapılmakta olup; bu fabrikalarımız da teknik yönden üretime hazır halde bulundurulmaktadır.

Türkşeker'e ait 25 şeker fabrikasında pancar üretiminin durdurulduğu fabrika bulunmamaktadır.

Ülkemizde özelleştirme işlemleri; 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu'na göre Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından yürütülmektedir.